

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Udsigt over Verdens-Krøniken fornemmelig i det Lutherske Tidsrum

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 108. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1817_309A-txt-shoot-idm3341/facsimile.pdf (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

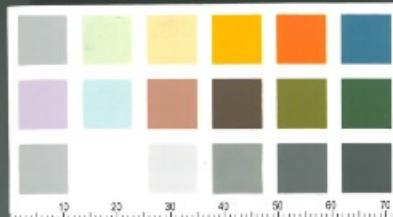
[Læs CC0-erklæringen](#)

naad de bløde Hynder under Høiensoff, og det aldrig forenede Norge gav hver dristig Idransbeiler et Følge. Vel undertrykte Sveere med sine Birkelæner enkund det vilde Baabengmy, men Tryk formidter ikke: Alterlyst gav han ilde Lidt og Irettagtslum var det Blus hoorned man stødte ham til Jorde. Endelig fik Riget Roe i Sammel-Haagens Dage, men det var Dødens Roe, og til et Vidnesbyrd at Thurses Plægten Liv var endt, gav Island sig i Normands Kongens Bold.

Ingen mærkelig Skjald opvorde gennem dette lange Idrum i Norge selv, og Eivind Skalds Spilders Tilgang over Nidsten og Hedenflabet er den sidste Skjaldedyd fra Norges hjemmefleorne Tunge. Konges Speilet som man tilskriver Kong Sveere og som vel altsaa i det mindste har hjemme i hans Dage, er, naar Lovene undtages, den eneste ret norske Bog vi vide af at sige, og den kundgjør at det var ei Forstand og flebne Sæder, men eensolbig Troe og Kjærlighed man fattedes i Norge, den viser og hoortedes Norges Syrog blev efterhaanden mere dansk.

Island, som i Haarfagers Dage behygdtes mest vel af norske Løter eller Thurses, men dog og tildeels af Danste, var i halvserde Narkundsrede, som man siger, en Fri stat, det er, i det mindste her, en blodig Lumleplads, hvor den var rigest som mest kunde rane, den vels-

bigst som bedst kunde myrde. Arimelig meget har de yngre Islændere gjort af de Gantles Skjaldskab, og faaet Danste, som ei vare flogere paa saadanne Ting, til at isamme Prisen; men saasandt som det er at de nordiske Hoffer sil i dette Idrum deres Skjald fra Island, og saavidst som disses Kvad have megen historisk Blygtighed, saavidst have de fleste kun lidt poetisk Værd. Underledes maatte vistnok Dommen vord, saafremt Island kunde hjemle sig de Edbiste Kvad, thi Hjøndt Volsfnet (Voluspa) har ingen Søbsteende imellem dem, har det dog mange Frænder, og forunderlig deilige ere endel af de Sange som bevare Mindet om Volsunger, Dablinger og Gjukunger og knytte det saa fast til Hedenflabet, at der kan ingen grundet Dviol være enten om deres Vilde eller nordiske Hetskomst. Men for disse Kvad var Island ikkun Gjemmesiedet, og Alting vidner om, at hvilke Forvandlinger de end kan have undergaaet, ere de dog oprindelig Danste, ligesom de og alle ere bigtede i det simple Versemaal og Tonesald som Islænderne kalte Stærkødders Mæner. Derimod prised Islænderne med Rette som Saggomand, thi de have skænket os de første Kroniker paa nordisk Tungeemaal, paa det som dannede sig hos dem, og blandt disse Sagaer findes en i mange Henseender mageløs Krønike om Norges Konger, som fornemmelig tilhører Snorres Sturlesen, en Islænder, som nefflammede saa-

bet fra Danmark's Skjoldunger som fra Norges Kongeslæggt.

Endt og befreuet var nu Kjømpellivet i Norden, endt var det hardtad i hele Europa, og det led til at denne Verdensdel skulde i det trettedte Aarhundrede blevet et Koo for de Mogoler eller Tartarer, som reiste sig under Temudschin arvede i Ksen Kræber og Seldschucker og udbredte sig under Temudschias tre Sønnesønner: Koblac, Bata og Gulaku til den østlige Ocean og til Middelhavet, ja lige til Polen og Schlesien. Med Biegnig søgte den Adelsflot som havde samlet sig til Christenhedens Bærn, men Herren er rangmodig; de seierlige Tartarer vendte som af sig selv tilbage til Rusland, og de Mamelucker der havde gjort Saladin mægtig og fanget Franskerige Ludvig den hellige, maatte nu kæmpe for de Christne ved at fordrive Mogolerne fra Syrien.

Det som det enlige grønne Træ paa den vilde Heide er det lille, kalke Schoets i disse tunge Dage, tillige et lysteligt og bebroveligt Syn. Dette Vand havde en Tidlang hørt til Tydskland, men uden at mærke det synderligt; og fremforalt havde dets Hyrder imellem Alperne levet saa frit som Abraham, Isak og Jacob, indtil en af Landets Grever: Rudolf af Habsburg, noget efter Frederik den Andens Død blev Tydsklands Konge. Han, og endnu meer hans Søn, Albert, tænkte, som Stik er hos

